

[Domovská Stránka](#) > ... > [Podanie Na Súd](#) > [Mediácia](#) > [Mediácia V Krajínách EÚ](#) > [Poland](#)

Mediácia v krajinách EÚ

Autor obsahu

Poľsko

Poľsko

Namiesto súdneho konania je možné pokúsiť sa vyriešiť spor prostredníctvom mediácie. Ide o formu alternatívneho riešenia sporov, keď mediátor pomáha stranám sporu dosiahnuť dohodu. Vláda a odborníci pôsobiaci v oblasti justície v Poľsku si uvedomujú výhody mediácie.

Koho by sme mali kontaktovať?

V roku 2010 bol v rámci ministerstva spravodlivosti vytvorený útvar zodpovedný za otázky mediácie, ktoré v súčasnosti funguje ako oddelenie pre obeť trestných činov a podpory mediácie (Wydział ds. Pokrzywdzonych Przestępstwem i ds. Promocji Mediacji) v rámci sekcie pre medzinárodnú spoluprácu a ľudské práva. Informácie o mediácii možno nájsť na [webovej lokalite ministerstva spravodlivosti \(Ministerstwo Sprawiedliwości\)](#).

V posledných rokoch venuje ministerstvo spravodlivosti mimoriadnu pozornosť otázkam, ktoré sa týkajú rozvoja a popularizácie mediácie a iných foriem alternatívneho riešenia sporov (ADR) v Poľsku a zvyšovania efektívnosti systému súdnictva a jeho dostupnosti pre obyvateľov.

V roku 2010 vznikla na základe iniciatívy ministerstva sieť koordinátorov mediácie.

V súčasnosti existuje 120 koordinátorov (sudcov, súdnych úradníkov a mediátorov) na ôsmich odvolacích súdoch, všetkých okresných súdoch a šiestich krajských súdoch.

Pokiaľ ide o poradenstvo a stanoviská, ministerstvo spravodlivosti spolupracuje so Spoločnou radou pre alternatívne riešenie sporov a konfliktov (Społeczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów) („rada pre ADR“ – e-mail: adr_rada@ms.gov.pl), ktorá zohráva dôležitú úlohu v oblasti propagácie myšlienky mediácie a komunikácie medzi vládou, súdmi a mediátormi.

Prvýkrát bola zvolaná 1. augusta 2005 nariadením ministra ako jeho poradný orgán pre všeobecné otázky týkajúce sa alternatívneho riešenia sporov a konfliktov. Medzi dosiahnuté ciele počas prvého obdobia činnosti rady patria tieto dokumenty:

- [Etický kódex poľských mediátorov \(Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich\)](#) (máj 2008).
- [Štandardy odbornej prípravy mediátorov \(Standardy Szkolenia Mediatorów\)](#) (október 2007).
- [Štandardy vedenia procesu mediácie a mediačného konania \(Standardy Prowadzenia Mediacji i Postępowania Mediacyjnego\)](#) (jún 2006).

Rada pre ADR bola vymenovaná na druhé funkčné obdobie nariadením ministra spravodlivosti z 3. apríla 2009 (zmenené nariadením ministra spravodlivosti z 1. júla 2011). Najdôležitejším dokumentom, ktorý počas tohto funkčného obdobia rada pripravila, sú [Východiská pre systémové zmeny \(Założenia do zmian systemowych\)](#) (marec 2012).

Rada v súčasnosti pozostáva z 23 predstaviteľov z oblasti vedy a skúsených mediátorov, ako aj zástupcov mimovládnych organizácií, akademickej obce a vlády.

Najdôležitejšou úlohou rady je vypracúvať odporúčania týkajúce sa pravidiel fungovania vnútroštátneho systému

alternatívneho riešenie sporov, ako aj:

- prispôsobenie systému ADR požiadavkám právnych predpisov EÚ,
- rozvoj jednotného modelu mediácie v poľskom právnom systéme,
- podpora štandardov mediačného konania,
- propagácia mechanizmov ADR ako riešenia konfliktov medzi pracovníkmi súdnictva, orgánmi presadzovania práva a na verejnosti,
- vytvárania inštitucionálneho prostredia pre rozvoj jednotlivých foriem ADR,
- ďalšie projekty *ad hoc* zamerané na rozvoj mediácie v Poľsku.

Existuje aj veľký počet mimovládnych organizácií a spoločností, ktoré majú dôležitú úlohu pri podpore mediácie a určovaní vnútorných štandardov. Tieto organizácie stanovujú vlastné pravidlá týkajúce sa odbornej prípravy, požiadaviek, ktoré musia spĺňať kandidáti na mediátorov, spôsobov mediácie, etických noriem a dobrej odbornej praxe. Tieto pravidlá majú interný charakter a sú určené len mediátorom, ktorí sú členmi týchto organizácií.

Najväčšie združenia sú:

- [Poľské centrum pre mediáciu \(Polskie Centrum Mediacji\)](#),
- [Združenie rodinných mediátorov \(Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych\)](#),
- [Poľské združenie mediátorov \(Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów\)](#),
- [Centrum pre mediáciu Partners Polska \(Centrum Mediacji Partners Polska\)](#),
- [Poľské združenie pre arbitráž \(Polskie Stowarzyszenie Sądownictwa Polubownego\)](#),
- [Dolnosliezске centrum pre mediáciu \(Dolnośląski Ośrodek Mediacji\)](#).

Aj profesné združenia uskutočňujú činnosť na podporu mediácie. Sú to:

- [Centrum pre mediáciu pri najvyššej rade advokátov \(Centrum Mediacyjne przy Naczelnej Radzie Adwokackiej\)](#).
- [Centrum pre hospodársku mediáciu pri štátnej advokátskej komore \(Centrum Mediacji Gospodarczej przy Krajowej Izbie Radców Prawnych\)](#).
- [Centrá pre mediáciu pri niektorých krajských advokátskych komorách \(Okręgowa Izba Radców Prawnych\)](#)
- [Centrá pre mediáciu pri niektorých krajských notárskych komorách \(Okręgowa Rada Notarialna\)](#)

Mimovládne organizácie v rámci rozsahu svojej pôsobnosti a univerzity môžu viesť zoznamy stálych mediátorov (*stały mediator*). Informácie o zoznamoch a centrách sa poskytujú predsedom okresných súdov. Zoznamy mediátorov v trestnoprávných veciach a veciach týkajúcich sa maloletých vedú predsedovia okresných súdov.

V ktorých oblastiach je možné využiť mediáciu a/alebo v ktorej oblasti sa mediácia využíva najčastejšie?

Spory možno riešiť prostredníctvom mediácie v mnohých oblastiach. Podľa poľského práva sa mediácia môže využiť pri týchto veciach:

- občianskoprávných,
- obchodných,
- pracovnoprávných,
- rodinnoprávných,
- týkajúcich sa maloletých,
- trestnoprávných,
- správnych.

Podrobné informácie o mediácii možno nájsť v [brožúrach a letákoch, ktoré vydáva a distribuuje ministerstvo spravodlivosti](#).

V súčasnosti sa mediácia najviac využíva v trestnoprávných a občianskoprávných veciach. V rokoch 2011 – 2012 bol zaznamenaný významný nárast mediácie v rodinných a obchodných veciach.

Existujú osobitné pravidlá, ktoré je potrebné dodržiavať?

Mediácia je dobrovoľný spôsob riešenia sporov a konfliktov a vykonáva sa na základe:

- mediačnej dohody (mimosúdna mediácia)
- rozhodnutie súdu o použití mediácie (mediácia stanovená súdom).

Ak si strany mediátora nevyberú, súd je oprávnený určiť mediátora, ktorý sa zúčastní konania, zo zoznamu osôb s príslušnou kvalifikáciou. V trestnoprávných veciach a veciach týkajúcich sa maloletých mediátora určí súd.

Mediácia sa riadi okrem iného občianskym súdnym poriadkom, trestným poriadkom, zákonom o konaniach týkajúcich sa maloletých a zákonom o súdnych trovách v občianskoprávných veciach. Okrem toho boli prijaté podzákonné právne predpisy, ktoré podrobne upravujú mediačné konanie v jednotlivých veciach.

Pokiaľ ide o maloletých v nariadení sa stanovujú:

- podmienky, ktoré musia spĺňať inštitúcie a osoby oprávnené viesť mediačné konanie,
- registrácia inštitúcií a osôb oprávnených viesť mediačné konanie,
- odborná príprava mediátorov,
- rozsah a podmienky prístupu mediátora k spisu,
- forma a rozsah správy o pokroku a výsledku mediačného konania.

V nariadení o trestnoprávných veciach sa stanovujú:

podmienky, ktoré musia spĺňať inštitúcie a osoby oprávnené viesť mediačné konanie,

- spôsob určenia a odvolania inštitúcií a osôb oprávnených viesť mediačné konanie,
- rozsah a podmienky prístupu inštitúcií a osôb oprávnených viesť mediačné konanie k spisu,
- spôsob a postup mediačného konania.

V rodinnoprávných veciach sa na mediátorov uplatňujú ďalšie požiadavky, ktoré sa týkajú ich vzdelania a skúseností (psychológia, pedagogika, sociológia alebo právo, ako aj praktické schopnosti viesť mediáciu v rodinnoprávných veciach).

Vo vykonávacom nariadení sa stanovuje výška odmeny a refundácia výdavkov mediátorov v občianskoprávných konaniach (pozri – Aké sú náklady mediácie?)

Informácie a odborná príprava

Základné informácie o mediácii v Poľsku možno nájsť na [webovej lokalite ministerstva spravodlivosti](#) okrem iného vrátane: výťahov z právnych nástrojov týkajúcich sa mediácie, medzinárodných právnych nástrojov týkajúcich sa mediácie a [dokumentov a odporúčaní, ktoré vypracovala rada pre ADR](#), ako aj elektronické verzie plagátov na podporu myšlienky mediácie. [Uverejňujú sa takisto aktuálne informácie o činnosti na podporu mediácie](#) a činnosti na vnútroštátnej a regionálnej úrovni v súvislosti s Medzinárodným dňom riešenia konfliktov. Na webovej lokalite sa takisto nachádzajú [informácie, preklady právnych predpisov a príklady dobrej praxe z iných štátov](#).

Otázky mediácie sú predmetom školení v rámci všeobecnej odbornej prípravy právnikov, prokurátorov a sudcov a sú tiež súčasťou školení pre prokurátorov a sudcov na [štátnej škole súdnictva a prokuratúry \(Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury\)](#).

Na objednávku ministerstva spravodlivosti sa pre koordinátorov mediácie uskutočnila odborná príprava s cieľom pripraviť ich budúce úlohy v týchto oblastiach: komunikácia, tím manažment a práca s mediátormi.

Mediátori si vyberajú z kurzov, ktoré ponúkajú centrá pre mediáciu, univerzity a iné subjekty.

Ministerstvo spravodlivosti vedie štatistiku o mediácii, ktorá zahŕňa:

- počet rozhodnutí súdu o použití mediácie,
- počet dosiahnutých dohôd,

- podmienky dohôd (v prípade mediácie v trestnoprávných veciach a veciach týkajúcich sa maloletých),
- počet mimosúdnych mediačných konaní (v prípade občianskoprávných vecí).

V súvislosti s činnosťou na základe projektov v rokoch 2010 – 2011 sa na súdoch, miestnych policajných okrskoch a v mediačných centrách distribuovali usmernenia, letáky a brožúry s informáciami o rôznych typoch mediácie a ich praktickom využití. Takisto sa uskutočnila kampaň v televíznom a rádiovom vysielaní a na bilbordoch s cieľom informovať širokú verejnosť o mediácii. Ministerstvo spravodlivosti pravidelne aktualizuje a distribuuje brožúry, letáky a oznámenia pripojené k procesným dokumentom a plagáty, ktoré sú takisto bezplatne dostupné na webovej lokalite ministerstva.

Poľsko už päť rokov oslavuje Medzinárodný deň riešenia konfliktov a ministerstvo spravodlivosti organizuje na túto tému vnútroštátnu konferenciu. Okrem toho sa pri tejto príležitosti v mnohých mestách organizujú menšie konferencie, podujatia, semináre a diskusie na regionálnej a miestnej úrovni.

Aké sú náklady mediácie?

Informácie o mediácii distribuuje ministerstvo spravodlivosti bezplatne. [Výskum](#) preukazuje, že mediácia je nákladovo efektívnejšia než súdne konanie.

V trestnoprávných veciach a vo veciach týkajúcich sa maloletých strany nehradia náklady mediácie – tieto náklady sú kryté zo štátnych zdrojov. V oných typoch vecí je vo všeobecnosti odmena predmetom dohody medzi mediátorom a stranami. Mediátor však môže súhlasiť s vedením mediácie *pro bono*.

V občianskoprávných veciach hradia náklady jednotlivé strany. Strany, v prípade, že sa nedohodnú inak, hradia náklady v rovnakej miere. Pokiaľ ide o mediačné konanie na základe rozhodnutia súdu, výška odmeny mediátora je v nemajetkových sporoch 60 PLN (cca. 15 EUR) za prvé mediačné stretnutie a 25 PLN (cca. 6 EUR) za každé ďalšie stretnutie. Ak sa konanie týka majetku, odmena mediátora je 1 % hodnoty predmetu sporu (nie menej než 30 PLN (cca. 7,5 EUR) a nie viac než 1 000 PLN (cca. 250 EUR). Mediátor je takisto oprávnený na náhradu výdavkov (napr. za poštovné, telefón a prenájom priestorov). DPH sa takisto počíta k nákladom.

Ak je výsledkom mediácie dosiahnutie dohody, 75 % súdnych poplatkov sa uhradí strane, ktorá vec predložila súdu. Vo veciach rozvodu a rozluky sa hradí 100 % poplatkov.

V prípade mimosúdnej mediácie stanovuje odmenu mediátora a náhradu výdavkov centrum pre mediáciu alebo sa na nich dohodnú strany a mediátor pred začatím mediácie. Strany nemožno zbaviť povinnosti úhrady nákladov na mediáciu, ani v prípade, že nemusia hradiť súdne poplatky. Mediátor sa v oboch typoch mediácie (na základe rozhodnutia súdu, mimosúdna) môže vzdať nároku na odmenu.

Možno dohodu, ktorá je výsledkom mediácie, vymáhať?

V občianskoprávných veciach v prípade, že strany dosiahli dohodu, je táto dohoda pripojená k zápisnici. Mediátor informuje strany, že podpísaním dohody súhlasia s jej predložením na schválenie súdu. Mediátor postúpi zápisnicu s dohodou súdu a kópiu zápisnice zašle stranám. Súd bezodkladne začne konanie s cieľom schváliť mediačnú dohodu alebo vydať vyhlásenie o jej vykonateľnosti. Súd odmietne schválenie dohody alebo vyhlásenie jej vykonateľnosti v celku alebo sčasti, ak je dohoda nezhodná s právom alebo s dobrými obyčajmi, jej zámerom je obísť zákon, je nezrozumiteľná alebo proti záujmom zamestnanca. Mediačná dohoda, ktorú schválil súd a vyhlásil ju za vykonateľnú, je právoplatná, rovnocenná s dohodou pred súdom a možno ju vymáhať.

Rodinnoprávne záležitosti, na ktoré sa vzťahuje dohoda, sa môžu týkať dohody manželov, stanovenia podmienok rozluky, rodičovských práv, kontaktov s deťmi, rodinných potrieb, výživného a takisto majetku a bývania. Po rozluke rodičov alebo manželov sa možno dohodnúť na otázkach týkajúcich sa pasu, vzdelania dieťaťa, kontaktov s rodinou a správy majetku dieťaťa.

V občianskoprávných veciach začatie mediácie prerušuje premlčaciu lehotu.

V trestnoprávných veciach a vo veciach týkajúcich sa maloletých dohoda, ktorá sa dosiahne mediáciou, nenahrádza rozsudok súdu a pre súd nie je záväzná, avšak súd by mal jej obsah zohľadniť v záverečnom vyhlásení. Podmienky dohody môžu zahŕňať: oficiálne ospravedlnenie, kompenzáciu za hmotnú a nehmotnú

škodu, verejnoprospešné práce, povinnosti voči poškodenému, povinnosti voči spoločnosti a iné.

■ Posledná aktualizácia: 16/09/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.